

na téma *Názory W. v. Humboldta na společnost a stát*, dr. Ingetraut Melzerová o *Budování lidově demokratického státu v Německu*. V popředí Schröderova referátu byl historický a filosofický výklad Humboldtových státně teoretických prací kolem r. 1791–1792 a jeho ústavní návrhy z let 1813–1819 a to se zvláštním zřetelem na teoretické a politické vymezení k pozicím historickoprávní školy. Referent prokázal, že W. v. Humboldt aplikoval a rozvíjel dále přirozenoprávní názory osvícenství, zejména filosofii J. Kanta, jakožto i zkušenosti a poznatky francouzské buržoazní revoluce, v které viděl historickou nutnost 18. století. Humboldt tak prosazoval v teorii i praxi výstavbu buržoazní společnosti v Prusku a Německu. Dr. Melzerová analyzovala státoprávní vývoj na území NDR přibližně do r. 1950 a vyzvedla zejména vývojové odlišnosti způsobené porážkou nacismu, existencí západních okupačních sil atd.

Na posledním zasedání konaném v červnu 1967 v Berlíně referovali dr. M. Doležal o *Vlivu pruských agrárních reforem ve slovanských zemích na začátku 19. století* a K. Litsch o *Německém trestním právu v protektorátu Čechy a Morava*. Přednášky byly vždy navštěvovány zástupci různých vědeckých směrů právnických fakult i odborníky jiných pracovišť zejména akademií a filosofických fakult.

Obsah společných zasedání netvořily ovšem jen zmíněné přednášky. Na zasedání byly také diskutovány otázky dalšího vnitřního i metodického zaměření právněhistorického bádání, otázky postavení právní historie ve vyučovacím procesu, její funkce při výchově mladých právníků, syllaby přednášek a cvičení, jakožto i metodické otázky zpracování učebnic atd. Zvláštní pozornost byla věnována problému srovnávacího práva a zástupci obou pracovišť se dohodli, že v příštích letech bude třeba se zejména zabývat výzkumem společné tematiky vytváření nových politických a právních institucí v přechodném období mezi feudalismem, kapitalismem a socialismem. Uvažováno bylo i o nových formách konání přednášek a to tak, aby vždy jedna ze zúčastněných stran vypracovala k určité tematice hlavní referát a druhá strana koreferát, který by upozorňoval na národní (státní) zvláštnosti ve vývoji té které referované problematiky.

Široká platforma spolupráce, která byla takto započata, počítá i s rozšířením vzájemných publikačních možností (zde již byly uskutečněny první kroky) a pak hlavně v příštích letech také s účastí dalších domácích, případně i zahraničních pracovišť nebo jednotlivců.

K. Litsch

Desiate stretnutie československých a maďarských právnych historikov

V dňoch 22.–24. mája 1967 sa v Budapešti zišli právní historici na konferencii, ktorej ústrednou témou bol „Storočný vývin občianskeho práva v strednej Európe s osobitným zreteľom na inštitúciu zmluvy (1848–1945)“. Okrem početných právnych historikov z dvoch poriadateľských štátov prišli na konferenciu aj z Juhoslávie, NDR, Bulharska, ba aj z Rakúska, NSR a z Francie. Stretnutia čl. a maďarských právnych historikov sa stali natoľko príťažlivými, že o ne javia trvalý záujem aj zo susedných ba aj z ďalších európskych štátov. Osobitne treba v tomto smere vyzdvihnúť účasť prof. Jean Gaudemet-a z Paríža, ktorý je predsedom celosvetovej organizácie právnych historikov.

Konferencia prebiehala v troch tématických cykloch. V prvý deň sa diskutovalo o hlavných líniach vývoja vedy a dejín občianskeho práva, druhý deň bol na programe rokovania vývoj zmluvného práva za posledných sto rokov a tretí deň sa konferencia sústredila na problémy vývoja občianskeho práva s osobitným zreteľom na vlastnícke, rodinné a dedičské právo.

Celkove sa na konferenciu predložilo 33 vopred vypracovaných a rozmnožených písomných referátov, z toho 6 z Československa. Naši účastníci sa zamerali na tematiku druhého dňa konferencie a ich referáty sa zaoberali občianskym právom za buržoáznej ČSR (prof. Luby), obmedzovaním zmluvnej slobody za okupácie (prof. Vietor), úlohou zmluvy pri monopolizácii hospodárstva (doc. Bianchi), pracovnou zmluvou (dr. Houser C.Sc.), manželskou zmluvou (dr. Klabouch CSc.) a obchodnými úkonmi (dr. Urfus CSc.).

Zo strany Maďarskej akadémie vied sa na konferencii zúčastnili akademici Imre Szabó, Gyula Eörsi a Endre Nyizsalovszki, ďalej dekan Právnickej fakulty v Pécsi profesor Andor Csizmadia, profesori Kálmán Kovács a Márton Sarlós z Budapešti, Tibor Papp z Pécsu a mnohí ďalší významní právnici z vedy a praxe. Na konferencii bolo trvale prítomných okolo 70–80 účastníkov, ktorí po celé tri dni živo diskutovali.

Najživšie výmeny názorov sa sústredili okolo otázok rozlišovania verejného a súkromného práva, okolo inštitúcie pracovnej zmluvy a manželskej zmluvy, okolo hodnotenia Otto v. Gierkeho, ďalej ohľadne inštitúcie zmluvy v oblasti organizácie spoločností za kapitalizmu, ohľadne deformácií občianskeho práva za okupácie. Za tri dni sa vystriedalo vyše 30 diskutujúcich.

Treba si cenit dobrú organizáciu konferencie, ktorá dovolila aj v mimokonferenčnom spoločenskom programe upevniť osobné kontakty nielen v medzinárodnom meradle, ale aj v medziodborovom zmysle medzi právnymi historikmi a civilistami. Zdá sa nám, že striedanie tématických konferencií jednak podľa období, jednak podľa predmetu (VII. v Pécsi o štátoprávnych problémoch dualizmu, VIII. v Egeri o učebných textoch za obdobie kapitalizmu, IX. v Smoleniciach o právnej vzdelanosti do r. 1848) stáva sa cennou vzpruhou pre oživenie nielen vedeckej práce na určitých úsekoch, ale aj pre utváranie nových osobných kontaktov v medzinárodnom a v medziodborovom meradle. Účasť dr. Petričovej z Beogradu, prof. Telbisova z Varny, prof. Buchdu z Jeny, prof. Lieberwirtha z Halle, W. Sellnowa, H. Kuntschkeho, H. Schrödera a I. Melzerovej z Berlína, prof. Lentzeho z Viedne a prof. Thiemeho z Freiburgu i. Br. je toho najlepším dokladom. Pozdravný telegram konferencii poslal aj prof. Václav Vaněček, člen korešp. ČSAV, ktorý sa pre inostrannú nazeprázdnenosť tentoraz nemohol stretnutia zúčastniť.

L. Bianchi

Za profesorem S. F. Kečekjanem

Dne 24. června 1967 zemrel po krátkej ťžkej nemoci vynikajúci sovietský právni historik, jeden z najstarších profesorů Moskevské státní university M. V. Lomonosova, doktor právnických věd Stěpan Fjodorovič Kečekjan.

Stěpan Fjodorovič se narodil 25. března 1890 v Nachičevani na Donu v rodině lékaře. Prakticky celý jeho život byl úzce spojen s moskevskou university. Když zde v roce 1912 vystudoval právnickou fakultu, setrval na ní k přípravě na učitelskou dráhu. Na jaře 1915 byl jmenován soukromým do-